Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Раби — це нація, котра не має слова, тому й не може захистити себе.
О. Пахльовська

№ 11 (273)
8 квітня
2010 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Редактор – Михайлина Боднар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

Величне свято Великодня зворушує високі почуття. На адресу ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка надійшло чимало святкових привітань. Хай вони западуть у душу й додадуть вам святкового настрою, будуть милі й життєдайні, як єлей і бальзам! Ось деякі з них.

І ВОСТОРЖЕСТВУЄ ПРАВДА

Вельмишановні просвітяни, пане Степане та пане Петре!

Від душі здоровимо вас зі світлим і життєствердним святом християн – Воскресінням Христовим – Великоднем! Щиро бажаємо вам міцного козацького здоров'я, безмежного щастя, творчої наснаги, нових значних успіхів у вашій невтомній громадській діяльності задля добра української нації, незгасного оптимізму й незліченних Божих ласк і благословень!

Перший квартал 2010 року, крім участі просвітян у президентській виборчій кампанії з підтримки кандидатів на посаду Президента України Віктора Ющенка та Юлії Тимошенко, був для нашої громади ознаменований також підготовкою і проведенням заходів на вшанування Степана Бандери з нагоди 101-ї річниці від дня його народження, 196-х роковин Тараса Шевченка (серед яких слід особливо відзначити вже традиційний обласний конкурс школярів-читців Шевченкової поезії та власних творів про Т. Шевченка «Іду з дитинства до Тараса»), 60-річчя від часу загибелі Романа Шухевича. Серед найближчих планів просвітянського об'єднання Луганщини – проведення науково-практичної конференції з нагоди 300-річчя Конституції гетьмана Пилипа Орлика та громадських заходів із нагоди Дня Матері.

Водночас луганські просвітяни розпочали пропаґандивну кампанію проти новопризначеного антиукраїнського уряду, особливо – новоспеченого міністра освіти і науки українофоба Табачника. Віримо, що спільними зусиллями ми здолаємо недругів нації та завершимо процес розбудови новітньої української державності.

Ще раз вітаємо вас із Великоднем та сподіваємося на подальшу плідну співпрацю!

Христос воскрес! Воістину воскрес!

З правдивою повагою, Голова Луганського обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка Володимир СЕМИНОГА

**Воскресіння день! Просвітімося торжеством і одні одних обнімімо та скажімо: Браття!
І тим, що ненавидять нас, простімо все з воскресінням і так заспіваймо:
Христос воскрес із мертвих,
смертю смерть подолав
і тим, що в гробах, життя дарував!**

Вельмишановний пане Степане!

В ці радісні, світлі дні Христового Воскресіння засилаю Вам свої найщиріші привітання.

Бажаю: великодньої радості, миру, спокою та духовного подвижництва для ревного служіння, яке сповнюєте для добра Церкви та Українського народу.

Христос воскрес!

Воістину воскрес!

З найщирішими вітаннями та Архієрейським благословенням Володимир (ВІЙТИШИН), єпископ Івано-Франківський УГКЦ

Христос воскрес! Шановне панство, щиро вітаю вас і ваші родини з нагоди свят Воскресіння Христового.

Хай радість торжества завітає у кожну вашу родину, у кожне відкрите серце разом із гомоном воскресних дзвонів міста і кожного храму родючої коханої України.

Сил вам, мудрості й мужності на новому витку боротьби за нашу волю, за торжество правди.

Воістину воскрес!

Щиро ваш, о. Зиновій (КАРАСЬ)

КОРОТКО: НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

УТВОРЕНО КОМІТЕТ З ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ

Голова облдержадміністрації Михайло Вишиванюк своїм розпорядженням утворив та очолив Реґіональний комітет з економічних реформ, затвердив його склад та Положення.

Основні завдання Реґіонального комітету з економічних реформ – «здійснення моніторинґу ходу економічних реформ у реґіоні й підготовка за його результатами відповідних пропозицій». Новостворений комітет опікуватиметься виконанням в області основних завдань передвиборної програми Президента України Віктора Януковича «Україна – для людей», президентських посланнь до народу, Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України; моніторинґом стану виконання актів Президента України з економічних питань; підготовкою пропозицій до законопроектів з визначення напрямів, пріоритетів, механізмів здійснення в краї економічних реформ тощо.

СБУ МАЄ НАЧАЛЬНИКА

Перший заступник голови Служби безпеки України – начальник Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Центрального управління СБУ Володимир Рокитський представив колективу Управління СБУ в Івано-Франківській області новопризначеного начальника, уродженця Івано-Франківщини, кадрового співробітника СБУ генерал-майора Михайла Курника.

Від імені керівництва СБУ Володимир Рокитський висловив подяку генерал-майорові Анатолію Назарову, який очолював Управління СБУ в області впродовж п'яти років.

Михайло Курник раніше працював в івано-франківському управлінні на посаді начальника відділу боротьби з корупцією та організованою злочинністю. У лютому цього року Президент України Віктор Ющенко присвоїв Михайлові Курнику військове звання генерал-майора.

На Івано-Франківщину повернувся з Києва, з посади першого заступника начальника Головного управління по боротьбі з корупцією та оргзлочинністю СБ України.

ХЛОПЦІ В АРМІЮ ІДУТЬ

Розпочалась призовна кампанія «Весна-2010». Загалом до лав Збройних Сил України буде скеровано 750 молодих прикарпатців. До елітного «Президентського полку» підуть служити 11 юнаків. Про це повідомив підполковник Тарас Грень із Західного реґіонального медіа-центру Міністерства оборони України.

Більшість юнаків, 278, проходитимуть службу у сухопутних військах, 191 – у Повітряних силах; до Військово-морських сил буде скеровано 40 хлопців.

Розпорядженням Івано-Франківської обласної державної адміністрації затверджено склад призовної комісії, лікарської групи, яка буде проводити обстеження весняних призовників.

Військовий прокурор Івано-Франківського ґарнізону полковник юстиції Михайло Олейняш нагадує прикарпатським юнакам від 18-ти до 25 років: якщо вони і не отримали повістку, «все одно мають з'явитися до військкомату за місцем проживання».

ТАБАЧНИК ЛОБІЮЄ ІНТЕРЕСИ РОСІЇ

Міністр освіти і науки Дмитро Табачник виступає за скасування обов'язкового дублювання іноземних фільмів українською мовою. Експерти вважають, що він лобіює інтереси російських кінопрокатників, передає «Німецька хвиля».

Перший заступник голови державної служби кінематографії Іван Зосімов каже, що на український ринок іноземні кінострічки потрапляють лише через Росію, бо українські кінопрокатні компанії поки не можуть конкурувати з російськими.

НЕ БЕРІТЬ ГРІХ НА ДУШУ

Судді Конституційного Суду порушать свою присягу, якщо визнають законним формування чинної парламентської коаліції. Про це заявив прем'єр опозиційного Кабміну, БЮТівець Сергій Соболєв в ефірі 5 каналу. «В разі, якщо таке рішення буде ухвалене, ми маємо справу з порушенням присяги членами КС», – зазначив він.

За його словами, рішення КС від 2008 року про те, що коаліція формується депутатськими фракціями було «чітким і однозначним». «Нічого не сталося за ці півтора роки», – наголосив Соболєв. «Тому ми хотіли оголосити, що порушення присяги – це найбільший гріх, який тільки може бути у судді», – зазначив він.

ПОЛІТИКА

І ЗНОВУ СОЮЗ НЕПОРУШНИЙ?

Віце-прем'єр начебто ж українського уряду Володимир Семиноженко в ефірі телепрограми «Шустер Live» раптом (а може, й не дуже «раптом») почав проповідувати ідею утворення єдиної союзної держави у складі Росії, України і Білорусі. Він заявив, що йдеться про союз, де «визначаються правила за типом ЄС». І тут же, пошулерськи пересмикнувши карти, уточнив, які «правила за типом ЄС» має на увазі. Виявляється, йдеться про створення не союзу держав, яким є Євросоюз, а саме союзної держави. Що, як кажуть в Одесі, – дві великі різниці, бо нема держави Євросоюз.

Ще одним, уже не просто пересмикуванням, а обманом є посилання на почутий віце-прем'єром «глас народу». Посилаючись на «дані Інституту соціології Національної академії наук», Семиноженко заявив, що більшість українців бажають увійти в союз із Росією і Білоруссю: «Люди хочуть союзної держави і вірять, що це приведе до успіху країни».

Це вже занадто навіть для нинішнього віце-прем'єра з гуманітарних питань. По-перше, хотілося б отримати від самого Інституту соціології НАНУ такі «дані». Інститут їх не оприлюднював. Невже почне після того, як за освіту й науку в уряді взявся Семиноженко? По-друге, ціна всім отим так званим «соціологічним опитуванням», усіляким «рейтинґам» давно і добре відома. Натомість існує єдиний «рейтинґ»: результат Всеукраїнського референдуму про незалежність від 1 грудня 1991 року. Тоді понад 92 відсотки громадян України висловилися за незалежність держави. І навіть попри всі зусилля численних недругів України, попри «старання» нашої так званої української влади в компрометації ідеї незалежності, думка українців змінилася не настільки, щоб «більшість» забажала входження в новітні імперії, ліквідації нашої держави.

Зостається нагадати, що заклики до входження України до якихось інших, тих, що існують, чи новоутворюваних держав, є закликами до ліквідації української незалежності. Тож є антиконституційними, і за них треба відповідати. Бодай відставкою з високих урядових посад.

Чому ж у деяких представників влади раптом прохоплюються такі весняні загострення антидержавності? Випадково чи ні?

Зовсім ні, вважає партія «За Україну!», очолювана лідером однойменної депутатської групи в складі фракції НУНС В'ячеславом Кириленком. Партія виступила з заявою до Президента й Уряду, в якій вимагає звільнити Семиноженка з посади. Далі в документі стосовно випадів Семиноженка йдеться: «Такі заяви невипадково пролунали після вояжів Януковича й Азарова до Москви. Очевидно, віце-прем'єр Семиноженко озвучив справжню суть домовленостей Президента й Прем'єра України в російській столиці... Його розмови про новий союз логічно вписуються в заяви керівників нинішньої влади про спільне з Росією управління українською газотранспортною системою, про так званий "нейтралітет" України з одночасним базуванням російських військ у Криму, про митний союз, про кабальну угоду з закупівлі у Росії ядерного палива, про привілеї для російської мови в Україні та інші новації, вигідні Кремлю, але шкідливі для України».

Петро АНТОНЕНКО

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс **91083**

ДОСВІД

ЗБЕРЕГТИ ОБЕРЕГИ

Поглянути на сучасний Львів з точки зору національної ідентичності запропонували виконавчій владі й депутатам Львівської міської ради представники українських громадських організацій, які провели круглий стіл у Львівському історичному музеї. Представники товариства «Просвіта», Союзу українок, Ліги українських жінок, товариств «Надсяння», «Любачівщина», «Молода Просвіта», «Холмщина», «Рідна школа» обговорювали ситуацію у Львові стосовно дотримання Закону про мови в Україні, виступили на захист відродження і розвитку українського культурного середовища. Спільно з громадськістю до участі в розмові долучилися лауреат Національної премії імені Т. Г. Шевченка Роман Лубківський, професор Львівського національного університету Василь Лизанчук, депутати Львівської міської ради Тетяна Крушельницька, Юрій Кужелюк, Володимир Гірняк.

Предметом обговорення і різкої критики стала низка незрозумілих культурних заходів, фінансованих коштом громади, на зразок «Дня пива», «Дня батяра», «Дня сиру і вина», «Дня шоколаду», які є суто комерційними й не мають жодного виховного впливу та духовного сенсу. Присутні запропонували продовжити цей список «Днем зека» і «Днем аферіста».

Зразком втілення теперішньої «культурної» політики міста є проведення пасхального ярмарку, на якому під час посту кожнен бажаючий може вдосталь напитися пива в присутності дітей і поїсти зовсім не пісної їжі.

Була висловлена думка, що кошти, які планується витрачати на подібні святкування, а це понад півмільйона гривень – доцільніше було б спрямувати на проекти, пов'язані зі створенням Музею визвольної боротьби України та допровадження до нормального стану музею, який дорогий кожному львів'янину – Шевченківського гаю, що є оберегом Львова (при умові зміни керівництва).

Також порушувалося питання про підготовку до 200-літнього ювілею Маркіяна Шашкевича (2011 р.) і відбудові у зв'язку з цим церкви Святого Духа.

Н. К.

РЕЗОНАНС

Коментарі читачів до моєї статті «Акт невдяки» змушують мене дещо додати до неї і заразом відповісти на ряд зауваг.

ПРО С. БАНДЕРУ, Ю. ПІЛСУДСЬКОГО ТА ПРАВДУ ІСТОРІЇ

Перш за все, хочу спинитися на зауваженні, що не задокументувавши факту участи Єжи Бузека в цій кінець-кінцем антиукраїнській акції, моя стаття підливає олії до польсько-української суперечки. Спробую пояснити свою позицію.

Почну з того, як польські депутати Європейського парламенту (далі ЕП) винують С. Бандеру за трагічну акцію, що мала місце на Волині в 40-х роках XX століття. У цих роках Бандера сидів у німецькій тюрмі, а згадана акція, що мала місце на Волині, була місцевим рішенням. Мотиви цієї акції такі: поляки-осадники, поселені туди Юзефом Пілсудським, давали притулок і всіляко допомагали московським (совєтським) партизанам, які вороже ставилися до українців та ОУН. Отже, це рішення не Бандери, а місцевих його послідовників.

Але рішення послідовників польська сторона приписує лідерові, який сидів у тюрмі. Тобто лідер відповідає за дії послідовників. Справедливо чи ні, але так ведеться. Виходячи з цієї традиції, цілком логічно акцію окремих членів польської фракції ЕП вважати за акцію фактичного її керівника – президента ЕП, висунутого на цей пост і в усьому підтримуваного польською фракцією.

Якби дії окремих депутатів-поляків не узгоджено з президентом ЕП, то Єжи Бузек мав десятки можливостей перешкодити ухваленню антиукраїнської резолюції. Зрештою, заявити свою окрему думку про несхвалення пункту 20 резолюції. Але він того не зробив, тобто цілком схвалив згаданий пункт.

Отже, моя стаття засвідчила правду, а як може правда підливати олії до суперечки? Суперечка тому й ведеться, щоб з'ясувати правду. З'ясування правди має спинити всяку суперечку. Я вважаю, що я з'ясував правду. І своє з'ясування продовжу.

Виходячи з позиції неупередженого спостерігача, спробуймо відповісти на таке запитання: Хто більше винен за згадану акцію на Волині – С. Бандера, який сидів на той час у німецькій тюрмі, чи Ю. Пілсудський, який поселив на землях своїх українських союзників у польсько-совєтській війні 1920 р. майбутніх помічників антиукраїнських партизан?

Думаючи неупереджено, треба сказати, що Ю. Пілсудський частково винен. Щодо Бандери, то він і частково не винен. Він сидів у тюрмі.

Що ж ми бачимо?

Частково винна сторона, нехтуючи здоровий глузд, логіку та етику, винує цілком невинного, називаючи його колаборантом Гітлера, що є безсовісним, запозиченим у Москві наклепом. І цю свою брехливу вигадку згадана сторона підносить Європі, як істину в останній інстанції, закріплюючи наклеп, як правду історії. Дістався ключові позиції в Європейському парламенті, польські українофоби хочуть використати ЕП для порахунків з українцями, з якими нібито жадають примирення.

Очевидно, що всю світову історію писано саме так: хто має більше засобів висловити й поширити свою версію, той і формулює правду історії.

Той же, хто думає, аналізує, зважує, мусить мати свій погляд на всі історичні події.

Щодо мене, то я не схвалюю і не схвалював згаданої акції на Волині, коли вперше почув про неї 1942 чи 1943 року в Одесі. Але, річ ясна, ніхто моєї думки не питав.

Що ж до польсько-української суперечки, то я стою за польсько-українське примирення, але примирення справжнє, а не таке, яке маємо сьогодні з польської сторони: польська сторона за примирення, але не забуде вам вашої кривди і при нагоді спитає за неї. Це, панове, не примирення, а карикатура на нього. Якщо згадувати одне одному кривди, то українська сторона теж дещо може згадати. Але це не буде примирення, а продовження ворожнечі.

Бачити у моїх словах «олію» до польсько-української суперечки, значить схвалювати саме таку модель примирення.

Ще на одне запитання треба відповісти: Де я бачу чесну і розумну Європу?

Антиукраїнську резолюцію ЕП ухвалив простою більшістю голосів. Ті, хто не голосував за неї, це і є чесна й розумна Європа.

До цієї Європи треба віднести і англійця, автора книги «Жнива розпачу» про голодомор в Україні 1933 р. і другого англійця, випускника Кембриджського університету, який нелеґально відвідав Україну під час голоду й написав правду про нього, за що його і знищено архітектами голодомору. До чесної та розумної Європи належить і італійський професор – дослідник голодомору, а також ті європейські парламенти, які визнали голодомор геноцидом.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

Зберігаємо правопис автора.

ТАК ДУМАЮ

ТИМОШЕНКО «ВИЇДАТИМЕ» КОМУНІСТІВ

Схоже на те, що комуністи назавжди втратили свої позиції в українській політиці. Ще зовсім недавно вони користувались своєю «золотою акцією» в парламенті, тобто підголосовували то Партії реґіонів, то БЮТ. Ходили чутки, ніби Юлія Тимошенко через посередництво Медведчука могла домогтись «ситуативного» голосування комуністів за ті питання, які особливо цікавили БЮТ. Основне питання – концентрація влади, й ми добре пам'ятаємо, що тільки завдяки комуністам колись був ухвалений закон про Кабінет Міністрів, який значно «урізав» владу Президента Ющенка.

Тепер Юлія Тимошенко в опозиції і прагне мати неформальну владу серед всіх опозиціонерів. Вона чудово розуміє, що одними лиш закликами до єдності і «Слава Україні!» біля пам'ятника Шевченкові справжніх націонал-демократів не переконати. А потрібна й повна довіра західних і центральних українців, бо на носі місцеві вибори, а може, ще й парламентські позачергові восени. Тому Юлія Тимошенко тепер буде наступати на комуністів по «повній програмі».

Вже оголошений проект постанови парламенту про відставку Дмитра Табачника. Як відомо, його підтримали комуністи, вірні ленінці й продовжувачі комуністичної боротьби з українським буржуазним націоналізмом у вільній Україні. Реґіонали «здадуть» Табачника тільки з негласної згоди комуністів. Інакше Симоненко матиме чим починати кожен свій виступ, а реґіоналам такого клопоту не треба. Тим паче, саме зараз комуністи чомусь взялися критикувати Партію реґіонів. Вони ще не вірять, що їхня «золота акція» вже нічого не коштує і вони перетворюються на використаний виріб одноразового використання. У випадку виходу комуністів з коаліції, уряд Азарова все одно діятиме, хоч і в статусі виконувача обов'язків.

І реґіонали, і БЮТ шукають способу позбутись комуністів назавжди, щоб мати безпроблемну олігархічну двопартійну політичну систему. Справа лиш в тому, що реґіонали «виїдатимуть» комуністів на майбутніх парламентських виборах, а Юлії Тимошенко це потрібно робити саме зараз. Чому? По-перше, в такий спосіб БЮТ ослаблює чинну коаліцію. По-друге, «виїдаючи» комуністів, Юлія Тимошенко може дуже живописно й ефектно втерти носа традиційним націонал-демократам і навіть націоналістам. Після потоптання комуністів уже не пані Тимошенко буде закликати всіх націонал-демократів єднатись під власним керуванням – до цього присилує їх факт «падалання» комунізму на очах патріотичного населення Галичини.

Наступ на комуністів уже почався з моменту подання БЮТ законопроекту про урівняння злочинів фашизму зі злочинами комунізму. Ця законодавча ініціатива плюс спроба відставки Табачника є непоганою зброєю. А може бути ще загроза оприлюднення таємниць прихованих домовленостей з комуністами, чого Симоненко боїться, як вогню, не бажаючи втратити прихильників на Сході і Півдні України. Є ще й останній козир – домогтися скасування реєстрації КПУ через суд.

Арґументів за скасування реєстрації партії комуністів більш ніж достатньо, але все залежить від бажання і професіоналізму юристів, які візьмуться за цю справу. Потрібної кваліфікації юристи в БЮТ є. Звісно, проросійське лобі в Україні і навіть сам Медведєв у Росії не залишаться байдужими спостерігачами «виїдання» комуністів з української політики. Проте всі громи й блискавки падатимуть не на опозицію, а на діючу владу Януковича, що й треба було довести в задачі.

А що комуністи? На українському постсовковому ґрунті вони невмирущі, як мікроби. Заборона КПУ їм теж вигідна, бо у свій час саме вони самі себе розпустили з КПРС (у) і «вмили руки», ставши новою партією – КПУ. На цей раз вони плавно увіллються у «фронт лівих сил» і продовжуватимуть голосно захищати права трудящих від захланних олігархів, особливо не заважаючи тим же олігархам.

Розгадати сучасну політику неважко, зате національну партійну діяльність творити набагато складніше. Закон збереження українських політиків діє і діятиме ще довго, поки не прийде молоде покоління українців, яке вже не вивчало творів Карла Маркса.

Володимир ФЕРЕНЦ,
член Правління обласної «Просвіти»

ДАТА НАШОЇ ІСТОРІЇ

«ДОБРОВІЛЬНЕ» ВИСЕЛЕННЯ

У ці дні минає 59 років з часу депортації українців Західної Бойківщини на південь і схід УРСР. Згідно з договором № 121 між СРСР і Польською Республікою про обмін ділянками державних територій у східні та південні області УРСР були депортовані понад 32 тисячі осіб бойківського населення з 35 сіл Нижньоустріцького, чотирьох сіл Хирівського і трьох сіл Стрілківського районів колишньої Дрогобицької області.

Мешканці цих сіл були розпорошені по чотирьох областях УРСР – Донецькій (тоді – Сталінській), Миколаївській, Одеській та Херсонській. Це були малозаселені українські степи, що після голодомору 1932–1933 рр. і голоду 1947 року потребували робочих рук. Лише незначній частині цих людей вдалося згодом оселитися в Західній Україні, а більшість залишилася в «місцях планового поселення».

При сталінському режимі думку людей ніхто не питав, не проводилися референдуми та соцопитування. Натомість була тотальна аґітація. Людей насильно загоняли на лекції та перегляди кінофільмів про «райське життя» в СРСР, а в них перед очима стояли опухлі й почорнілі від голоду жителі Молдавії, які в 1947 році приходили в бойківські села обмінювати домоткані килимки та інші витвори народних умільців на продукти.

Зі сльозами на очах покидали бойки відбудовані після воєнного лихоліття господарства. Були випадки, що люди в день від'їзду у відчаї підпалювали свої садиби. Згадується картина майже безлюдного села: зграї здичавілих голодних собак і котів у пошуках теплого людського житла і їжі, плач людей, яких ще не встигли вивезти.

Людей «вантажили» в товарні вагони, по чотири сім'ї у кожен вагон. Шлях на нові місця був важкий, виснажливий і тривав деколи до шести тижнів. Ніхто не знав, де буде зупинка і якою буде її тривалість. Вибігали з вагонів у пошуках води.

Нині покійний Адам Кріль, уроджженець с. Чорна Нижньоустріцького району, який працював у рідному селі на нафтопромислі і в 1951 році був насильно виселений у Сталінську область, згадував: «В Устріках нас загнали в ешелон. Приїхали на станцію Карань, а там трави нема – все вигоріло. На деревах ані листочка, лише мухи по землі червоні, як таргани. Мене записали в колгосп у Карані. Ми ходили у всі інстанції і пояснювали, що ми копальняки. Але то нічого не помогло. Кажуть: "Вас переселили в село, і ви маєте робити в колгоспі". І ми стали, як полонені».

Виділених хат виявилося менше, ніж родин. Людей селили в нашвидкуруч зліплені землянки, в яких замерзала вода, або «куток» у хаті місцевих жителів. Бувало, що люди жили під одним дахом з худобою. Основним паливом були перекотиполе й залишки соняшнику. А ще треба було виконувати колгоспні норми. Місцеві мешканці називали переселенців бандерівцями.

Минуло 59 років з того часу, як останній ешелон покинув невеличку залізничну станцію Нижні Устріки. Жодного українця не залишилося на батьківській землі. Виросло нове покоління бойків. Старше покоління поволі згасає, як свічка, а молоді одружуються, народжують дітей, отримують освіту. Та все це без прадідівського коріння, яке залишилося на території сучасної Польщі.

Людина без пам'яті – як дерево без коріння. Тож пам'ятаймо далекий 1951 рік, щоб нас не можна було сколихнути жодними політичними чи життєвими вітрами. Бережімо своє минуле для світлого, радісного майбутнього дітей, онуків та нашої рідної України.

Дарія ПЕТРЕЧКО,
голова правління Івано-Франківського обласного товариства «Бойківщина»

ЧИТАЮЧИ КОБЗАРЯ

Помолившись, і я б заснув,
Так думи прокляті
Рвуться душу запалити,
Серце розірвати.
Т. Шевченко

Чи не покинуть нам, небого,
Моя сусідонька убога,
Вірші нікчемні віршувать.
Вози в далекую дорогу,
На той світ, друже мій, до Бога,
Почумакуєм спочивать.

ДУМИ, ЩО ДУШУ РВУТЬ

(Закінчення. Поч. у №№ 7–10)

В листі до А. І. Лизогуба від 16 липня 1852 р. Тарас Григорович пише: *«Одне, чого я, як добра найбільшого, у Бога просив би, – хоч перед смертю разочок на вас, друзів моїх добрих, на Дніпро, на Київ, на Україну подивитись; і тоді вмер би я спокійно, як християнин».*

Віщим голосом великого і грізного пророка, кілька місяців перед своєю смертю, Шевченко провістив упадок московської імперії:

...Умруть
Ще не зачатії царята...
І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі!

Недуга доїдала рештки організму. І вже на початку 1861 року прикувала його до ліжка. З'явилася гарячка. Ще 14 лютого 1861 року, змагаючись зі смертю, поет говорить зі своєю долею:

Тарас Шевченко помер при загадкових обставинах 10.03.1861 року на чужині, а згодом його домовину перевезли в Україну і 22 травня поховали в Каневі на Чернечій горі.

На похороні Т. Шевченка у Каневі протоієрей Мацкевич виголосив промову, яка закінчувалася так: *«Минуть віки, й далекі нащадки дітей України побачать і пізнають, хто був Тарас Шевченко! Бажав Ти, брате, жити в Каневі, – то й живи до кінця віку! А ти, Україно, шануй наше місто, бо в нас покояться кості Тараса Шевченка. Тут, на найвищій горі Дніпровій, мешкатиме прах його і, як на горі Голгофі видно було хрест Господень із цілого Єрусалима і Юдеї, так само видно буде хрест його і по цей, і по той бік нашого славного Дніпра!»*

Василь ГУК,
лауреат премії ім. Марійки Підгірянки

ТВОРЧІСТЬ

ХРИСТИНА ДУВІРАК:

ПРАГНУ ЗАОХОТИТИ ДІТЕЙ

З цією вродливою енерґійною жінкою ми познайомилися під час ІІІ Всесвітніх бойківських фестин «З чистих джерел» у м. Турка Львівської області, де вона була членом журі конкурсу автентичного фольклору Бойківщини. Христина Дувірак – художниця, вчитель образотворчого мистецтва й основ безпеки життєдіяльності загальноосвітньої школи № 22 м. Івано-Франківська. Пані Христина показує мені свої витинанки, а я не можу приховати захоплення цими диво-витворами її вмілих рук: як можна з допомогою звичайнісіньких ножиць чи ножика «виткати» чудернацьке, тонке, мов павутинка, мереживо форм і ліній.

Пані Христино, як народжуються такі дива?

Спочатку малюю, потім витинаю.

Ви десь цьому вчилися?

Коли ще була малою, хотілося прикрасити щось у кімнаті – креденс чи поличку. Бувало, батько приносив якийсь списаний папір, і я, коли надворі задощить, сідала до нього. Бабуся покаже, як витинати, отож собі ріжу. Це дуже давній вид декоративно-прикладного мистецтва, хоч іноді складається враження, що його не було. Насправді ж воно було дуже поширене в Україні. Просто витинанка – річ недовговічна. Повисить, а відтак пожовкне чи десь ненароком порветься – от і викидали. У Тисменицькому районі є село Стриганці. Чомусь вважають, що походження назви села від того, що тут стригли овець. Насправді ж назва походить від того, що тут люди «стригли» – робили витинанки. Про це свідчать історичні джерела. Нині у витинанках для прикраси осель уже немає потреби. Купив готову фіранку – і повісив. Хто буде вручну марудитися: довго, шкода часу. А раніше люди теж хотіли якось прикрасити своє житло, тож витинали, тобто «стригли», фіранки, обруси, серветки. Виріжеш, бувало, а тоді дивишся і тішишся, коли бачиш, що візерунок на щось схожий. Так це захоплення в мене і залишилося. Тоді у школах не було таких програм з малювання, як нині, але вчителі намагалися прищепити нам любов до прекрасного.

Принаймні, щодо Вас їм це вдалося…

Після закінчення Косівського технікуму народних художніх промислів працювала в Одесі на шкіряно-галантерейній фабриці. Пригадую, коли мені вперше дали клапоть шкіри, довго мізкувала над тим, що ж з неї можна зробити. А в музеї при фабриці побачила надзвичайно багато гарних речей, виготовлених зі шкіри. Художниці фабрики Валентина Музиченко і, особливо, Анжела Іванова стали моїми наставницями. Саме там я зрозуміла, який це практичний і гарний матеріал для творчості – шкіра. Зараз у мене немає можливості працювати зі шкірою, а шкіра – це такий матеріал, з яким треба працювати постійно. А це якось подруга прислала мені ось такі сніжинки.

Сніжинки, пригадую, і ми вирізали на уроках трудового навчання…

Так, на перший погляд видається, що це дуже просто. Насправді ж вирізати її такою, як оця, не так легко, як здається. Коли я спробувала, у мене спочатку не вийшло. І тут мене зачепило самолюбство, навіть ґонор: як це так, що я не можу зробити? Виявляється, тут є свої тонкощі: папір має бути тоненьким, та водночас міцним. Бо вирізати витинанку з тонкого паперу – лише півсправи: треба її ще й акуратно наклеїти. Це вже набагато складніше, адже папір рветься. Тож і клей має бути відповідний.

Ви спочатку складаєте аркуш навпіл і малюєте на ньому майбутню картину?

Буває, що складаю, буває – що ні. Просто малюю, відтак думаю, як мені прорізати кожну лінію, щоб вона була тонкою. Буває, що витинаю зразу, не малюючи, як, наприклад, ось це дерево, де пропорції не мають особливого значення. Якщо ж мені, скажімо, треба вирізати обличчя, то без попереднього малюнка ніяк не обійтися.

Ви виставляли свої роботи?

У мене була виставка вдвох з Богданом Бринським – його живопис і мої витинанки. А крім того, брала участь у багатьох виставках – і івано-франківських, і київських.

Окрім витинанок, Ви ще виготовляєте ляльки…

Це вже суто з прагматичною метою – щоб підзаробити трохи грошей. Якихось секретів тут немає, потрібен поролон і… трохи фантазії.

Пані Христино, коли Ви працюєте, чи радитеся з чоловіком, адже він у Вас теж митець?

Звичайно, радимося постійно. Щоразу, коли він щось малює, питає мене про мої враження. Я теж прислухаюся до його думки. Але загалом не люблю втручатися в творчий процес, бо це може збити людину з думки, і тоді вийде ні се, ні те.

На Ваших витинанках часто зображені коні. Ви любите цих тварин?

Так, справді. Кінь – це взагалі така істота, яка заворожувала багатьох художників. У ній є щось містичне. А після того, як я побувала в Польщі, коли там працював мій чоловік Валерій, і побачила там справжніх скакунів, до речі, дуже дорогих, узагалі захопилася цією темою. І своїм учням, коли вивчаємо процес виготовлення витинанок, часто даю подібні завдання. А ще мені дуже близька тема птахів, химер. Взагалі люблю тварин. Я за гороскопом Телець, і моя стихія – земля, природа.

Пані Христино, Ви є активним членом івано-франківського товариства «Бойківщина». Як художниця, досить добре знаєтеся на бойківському одязі. Чим характерний цей одяг загалом і бойківська вишивка зокрема?

В бойківському жіночому костюмі основа – це сорочка, яка має широкий призібраний при зап'ясті й зверху біля вуставки рукав. Вуставка вишита й також призібрана при шиї. В основному в сорочці широкий манжет, хоча є й так звані брижі, зібрані в манжет. Це зборки, по яких зверху наноситься вишивка. Такі самі зборки можуть бути на спідниці. Ще трохи вишивки сорочка має на грудях, які дуже часто прикриваються коралями. Майже в усіх сорочках розлогий комірець з маленькою вишивочкою. І що мене особливо вражає в бойківських сорочках, хоч я й сама бойківчанка, – це те, що в одній сорочці може бути кілька різних орнаментів: на манжеті – один, на вуставці – другий, на грудях чи на комірці – третій. Причому нитки ті ж самі, а орнамент різний. Бойківські сорочки короткі, вони заправляються в спідниці.

Спідниця призібрана, часто плісирована. По низу вона може мати два-три ряди вишивки. Дуже цікавий бойківський фартушок, який не має аналогів у представниць інших етнічних груп. Його зшивали з двох шматків полотна. Полотно було вузьким, а тому по шву посередині вишивали низинкою, хрестиком чи гладдю орнамент – знизу догори.

Ще одна цікава деталь в одязі жінок-бойківчанок – камізелька, або ж горсик. Її шиють або з сукна, або з оксамиту чи плюшу й вишивають рослинним орнаментом гладдю чи бісером (пацьорками). На голові жінки в основному носили хустки, трохи давніше – намітки. Взуття було подібне до постолів, хоча міські люди носили чоботи і туфлі (навіть на підборах, з пасочком – класичний туфель-черевик). До речі, в музеї у Турці я ще бачила так звані довбанки – аналог сабо. Чоловіча сорочка часто мала вишивку на грудях, на манжетах, носилася навипуск, деколи заправлялася в портки або райтки (галіфе).

Пані Христино, чи маєте серед своїх вихованців справді обдарованих дітей?

Так, звичайно. Майже в кожному класі є діти, які люблять, хочуть і будуть малювати. І переважно якось так буває, що вони отримують не надто високі оцінки з інших предметів, які вважають основними. Ті діти, які добре вчаться, здебільшого малюють просто старанно, ретельно, але Божої іскри не мають. Тому я намагаюся не дивитися в класний журнал, які в кого оцінки з інших предметів, а прагну всіляко заохотити талановитих дітей.

Розмовляла ***Ірина ШАЛКІТЕНЕ***

ПОСТАТІ

АРХЕОЛОГ, КРАЄЗНАВЕЦЬ, ДІЯЧ ОУН

Значний вклад у вивчення, охорону і збереження археологічних та етнографічно-мистецьких пам'яток Прикарпатського краю вніс відомий археолог і краєзнавець Михайло КЛАПЧУК (25.02.1920–05.07.1984).

Тюремне фото

Селянський син з покутського села Корнич Коломийського р-ну у 1930 р. вступив до Української гімназії в Коломиї, де його навчали відомі педагоги, тодішні професори – письменники Дмитро Николишин, Ілько Гаврилюк, есперантист Кузьма та інші. Після закінчення гімназії М. Клапчук навчався у Львівському університеті й брав активну участь в археологічних розкопках у рідному селі.

В 1938 р. стає членом ОУН і згодом провідником Союзу українського націоналістичного студенства та заступником редактора журналу «Студентський вісник». Друга світова війна перешкодила у дальшому навчанні, і М. Клапчук повертається додому. Коломийський окружний провід ОУН, який очолював Василь Андрусяк, в 1942 р. доручає Клапчукові очолити військову розвідку, а згодом військову референтуру обласного проводу. Він проводить вишкіл добровольців, вчить топографії на курсах розвідки. У 1944 р. у с. Вербіж засновує Інститут національної освіти (ІНО), де викладали українознавство, історіософію, геополітику і військову справу. Та 22 червня 1944 р. військова совітська контррозвідка заарештувала Клапчука. Звинувачення: член ОУН, псевдо Рак, організатор і керівник ІНО, вояк УПА (боївка Грубого, 1944). Військовим трибуналом 1-го українського фронту 16.09.1944 засуджений на 10 років позбавлення волі та 5 років позбавлення в правах з конфіскацією майна.

У 1954 р. був звільнений і відбував заслання у Караґанді, де в 1965 р. закінчив педінститут, і до 1969 р. працював лаборантом у Геологічному управлінні. Написав кандидатську дисертацію «Палеоліт Центрального Казахстану» (1969), але з політичних мотивів йому не дозволили її захистити. У 1954 р. одружився з Юстиною родом з Делятина, яка теж перебувала на засланні. Щоб не зрусифікувати дітей, у 1969 р. переїхав з родиною до Делятина. Тут працював фотографом у лісокомбінаті. У вільні хвилини займався археологією, етнографією, збирав експонати для Івано-Франківського краєзнавчого і Коломийського музеїв та заснував музей в Делятині.

За тридцять років творчої праці, незважаючи на переслідування, брак матеріальної підтримки, М. Клапчук завдяки своїй одержимості, любові до рідного краю детально вивчив пам'ятки археології, етнографії, мистецтва, історію сіл, долини річки Прут. Опублікував близько 50 наукових та 40 газетно-журнальних статей з археології, етнографії, мистецтва, історії. Він зібрав понад 1700 архівних документів, до 2 тисяч вишивок, сотні старих поштових листівок, фотографій, печаток, писанок, обстежив до 150 писаних столів, записав біля 500 народних пісень. Чимало його праць залишалось у рукописах. Серед них – «Історико-географічний статистичний довідник Делятинщини» (1981), «Огляд історії деревообробної промисловості та лісів на території Делятинського лісокомбінату» (1983), «Історія Корнича» (1983), «Сторінки історії Яремчанської курортної зони від найдавніших часів до 1930 років» (1984), «Джерела до історії Делятинщини. Частина І. 1400–1700 роки» (1984), «Церковні будинки на Делятинщині» (1984) та інші.

Про результати своїх досліджень доповідав на наукових конференціях, зокрема, на археологічних у Москві (1966, 1968), Кишиневі (1967), Алма-Аті (1967, 1969), Києві (1975), етнографічній в Ужгороді (1972). Переслідування, важка праця спричинились до важкого захворювання, і відомий дослідник передчасно помер, не встигнувши опублікувати багато своїх праць. Похований у Делятині.

Десь у 1962 р. Клапчук, приїхавши у відпустку, зайшов до краєзнавчого музею, де ми познайомилися, я листувався з ним і по можливості надавав йому матеріальну допомогу для проведення археологічних досліджень. Інколи мені у Товаристві охорони пам'яток історії та культури чи краєзнавчому музеї вдавалося виписувати на себе відрядження й ці гроші давав йому для поїздок.

З ним я здійснив археологічні розвідки у Городенківський, Тлумацький райони, вів розкопки палеолітичної стоянки у с. Межигірці Галицького району. Виявлені археологічні чи етнографічні пам'ятки М. Клапчук сумлінно паспортизував і з детальним звітом передавав до краєзнавчого музею.

Ряд статей, написаних М. Клапчуком на основі архівних та письмових джерел, опублікував після його смерті його син Володимир, зокрема, в «Енциклопедичному довіднику». Але чимало ще чекають свого видавця.

Петро АРСЕНИЧ

ТОЧКА ЗОРУ

РОЗДУМИ НА УЗБІЧЧІ

Приводом для написання цього матеріалу став той факт, що в передвиборних програмних документах жодного з претендентів на найвищу посаду в державі не знайшлось бодай куцого натяку на власну обізнаність з існуванням такого фінансово-економічного феномена як кооперація, а ще краще, ясне та ґрунтовне розуміння його значення для соціальної держави. Напевно тому, що їхній маєтковий статус не приводив їхні вельможні персони до цього витвору бідних – кредитної спілки, або народного банку, як позиціонує вона себе в трудовому соціумі. Злидні ж розуміють, що від творців цього злидарства порятунку чекати годі, а кредитна спілка завжди напоготові «залатати» їхній дірявий бюджет. Отож пропонуймо, дискутуймо і ми оживимо найкращий варіант цього дива суспільного братерства – кооперації!

1991 рік – знаменна, епохальна віха в історії українського народу. Звільнення з-під колоніального гніту надихнуло ейфоричними сподіваннями століттями національно пригнічений посполитий люд. Розпочалась розбудова (так гадали національно налаштовані громадяни 50-мільйонної республіки) суверенної, соборної, своєї власної національної держави. Інакше думали ті, хто були ближче до національних багатств, тобто когорта бюрократів-компартійців, що замислили ваучерну приватизацію для власного збагачення, збереження себе при владі, щоб переродитись на космополітичну, компрадорську буржуазію. Про протистояння цих двох ідейних антагоністів розповімо з просвітницьких та кредитно-спілчанських позицій, оскільки історія створення великої кількості кредитних спілок тісно пов'язана з «Просвітою». Але це не ґлянсовано-лакована розповідь про здобутки, хоч вони, звичайно, чималі, а про недоотриману вигоду з ситуації, що склалась після здобуття Україною незалежності, про нашу недалекоглядність і втрату практичних орієнтирів.

Очікування, що в середовищі новостворюваної «Просвіти» знайдуться провідники, які озброять наш люд чіткими орієнтирами економічного розвитку, дозволять їй і допоможуть пересічним українцям стати незалежними власниками, виявились марними. «Просвіта» не ініціює і не лобіює через своїх представників у Верховній Раді закони, які уможливили б їй, «Просвіті», та іншим громадським об'єднанням, стати власниками, а не прохачами. Сучасна «Просвіта» забула про те, що, починаючи з XIX ст., галичани, як і решта України, реалізовували свої культурницькі проекти, як і соціально-економічний розвиток, під гаслом «Опирайся на власні сили!», що виникло спочатку в середовищі інтеліґенції, а згодом переросло в масовий рух. В 1904 році Центральний союз українських кооперативів нараховував 550 філій і 180 тисяч членів. Кредитні спілки використовувались не для наживи купки капіталістів, а для соціальних і культурницьких цілей усього народу.

Характерною ж ознакою сучасної «Просвіти» є її безініціативність в економічному житті країни через брак або й цілковиту відсутність кадрів: наукових, інженерно-технічних, фінансових, економічних, які стали б організаторами й керівниками кооперативних виробництв. Вона проявляється навіть у тому, що «Просвіта» не спромоглась донині відібрати від держави ту маєтність, якою володіла до радянських часів, і яка би могла зрушити з місця ту пекельну машину заробляння грошей і для «Просвіти», і для громади.

А в той же час і донині здійснюється невидимих масштабів в історії людства безкарний грабунок національних багатств країни. І все це відбувається під прикриттям демагогічного базікання про введення ринкових відносин в економіку й побудову демократичного суспільства. Одне слово, розпочалась «побудова» капіталізму. І все це відбувається при мовчазній згоді плебсу, якому втовкмачують, що розбудовуємо суспільство рівних можливостей. І ми в це віримо, замість чинити опір червоним директорам, вчорашнім цекістам і іншій керівній комуністично-комсомольській функціонерії.

Анатолій НЕДІЛЕНКО,
голова правління Калуської КС «Самопоміч»

(Далі буде)

НОВІ ВИДАННЯ

ЯКИМ ВІН БУВ – БОЄСЛАВ...

До 100-річчя від дня народження поета, публіциста Марка Боєслава (Михайла Дяченка) у видавництві «Літопис УПА» в серії «Події і люди» вийшла друком книга Олександра Іщука «Життя та доля Михайла Дяченка – Марка Боєслава».

Фундатором цієї книги є Тарас Нарожняк, уродженець селища Єзупіль, член юнацтва ОУН, з травня 1943 р. – вояк 1-ї Української дивізії «Галичина», а з 1945 р. – полонений табору в Італії. З 1946 р. він еміґрує до Франції і в 1947 р. вступає до Страсбурзького університету, а в 1948 році переїжджає до Вінніпеґу в Канаді, тут одружується з Мирославою Стельмах. З 1949 по 1954 навчається у Манітобському університеті, зараз проживає в Стоні Крік (Онтаріо).

Дослідження автора книги присвячені життю і долі Михайла Дяченка – поета, письменника, автора драматичних творів, а також підпільника й одного з керівників крайового проводу ОУН, життя якого обірвалось 22 лютого 1952 року. В книзі використовуються документи ОУН та УПА (розпорядження, звіти, підпільна література, фотографії, щоденник М. Дяченка, вилучені чекістами, а також кримінальні справи затриманих підпільників, зокрема, протоколи допитів).

Книга містить відомості про молоді роки Михайла Дяченка, творчу спадщину, діяльність у підпіллі ОУН з 1944 по 1952 рік, історію загибелі підпільника, численні фотографії з 1920 р. до посмертної включно, фотографії соратників і сім'ї, список і фотографії титульних сторінок літературних видань підпілля ОУН. До видання долучений перелік найменувань 47 томів «Літопису УПА», а також назви книг, які готуються до друку, і серії з «Літопису УПА» – «Бібліотека» та «Події і люди».

Автор подає електронні адреси для одержання інформації: http://www.infoukes.com/commercial/litopysupa/index.html

Л. ХУДИК

ПОРАДИ ДО ЧАСУ

ЛІКУВАННЯ ЗАБРУСОМ

Переконаний, що навіть не всі пасічники знають, що таке забрус, та не відають про його лікувальні властивості. Дозрілий у стільниках мед для тривалого зберігання бджоли запечатують речовиною особливого складу, що містить віск, прополіс, пилок і секрет слинних залоз. Вона має консервуючі властивості й особливий аромат, що надають стільникам і меду неповторної специфічності. Ця речовина називається забрусом.

Щоби викачати зі стільників мед, пасічники зрізають кришечки стільників гострим розігрітим двостороннім ножем, або розкривають їх голчастою виделкою. Отриманий забрус збирають із воском стільників і, як правило, переплавляють. І лише деякі пасічники зберігають забрус для оздоровлення.

Більшість людей, у тому числі, й лікарі, майже нічого не знають про цілющі властивості забрусу – унікального продукту, який має властивості практично всіх бджолопродуктів, бо нагромаджує біологічно активні речовини.

Забрус має сильні антибактеріальні й антивірусні властивості. Він корисний при лікуванні захворювань порожнини рота, дихальних шляхів, придаткових пазух носа, кишківника. Надзвичайно корисним є те, що він підвищує імунітет, що дозволяє з успіхом використовувати його для профілактики застудних захворювань, особливо у дітей.

Важливо, що забрус не викликає алергії, до нього не звикають збудники хвороб. У лікуванні забрус використовувати дуже зручно. Найчастіше його застосовують як жувальний засіб, що сприяє:

механічному очищенню й масажу ясен і слизової рота;

дезінфекції порожнини рота;

посиленню слиновиділення, поліпшенню секреторної і рухової функцій шлунка й кишківника;

нормалізації мікрофлори кишківника при дисбактеріозі, поліпшенню обмінних процесів в організмі, поліпшенню функції серцево-судинної системи;

підвищенню імунітету, стійкості до застудних захворювань.

Для оздоровлення забрус жують тричі на день по 1 столовій ложці протягом 5–10 хвилин. Курс лікування – до місяця й більше. Не слід боятися передозування. Якщо забрус виявиться сухуватим, то до нього варто додати 0,5–1 чайну ложку меду.

Віск після жування викидають. Якщо випадково проковтнули його, турбуватися не варто: він дуже пластичний і не травмує кишківник. Ковтати віск навіть рекомендують пацієнтам зі схильністю до закрепів, адже він покращує перистальтику кишківника.

При ринітах, гайморитах жування забрусу повторюють протягом дня щогодини по 15 хвилин. Часто вдається побороти хворобу за 1–2 доби. Надалі, щоби підтримати досягнений результат, забрус досить жувати протягом кількох днів.

Звертаємо увагу, що особливо корисно жувати забрус дітям з вересня по червень – з метою запобігання простудних (респіраторних) захворювань і грипу, загострення хронічних захворювань носоглотки, придаткових пазух носа. Доза – 1 чайна ложка забрусу і 1 чайна ложка меду двічі або тричі на день.

Отже, заводьте дружбу з пасічниками та жуйте частіше забрус. Ґарантую зі свого досвіду, що простуда оминатиме вас.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ДО ДЖЕРЕЛ

ВЧИМО ГАЇВКИ

ВЕЛИКОДНІ ІГРИ ТА ЗАБАВИ

(Продовження. Поч. у № 10)

ВЕРБОВА ДОЩЕЧКА 1

Виконують хлопці та дівчата від 16 років протягом трьох днів свят.

Учасники стають одне до одного обличчям, преплітаючи руки у вигляді доріжки. По руках біжить маленька дівчинка – «Настечка». Після того, як дівчинка пробіжить, учасники з кінця колони швиденько переходять на початок. Граються доти, доки не обійдуть довкола церкви. Під час гри весь час виконують гаївки.

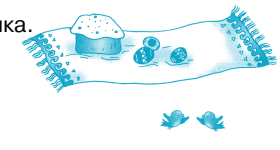
ВЕРБОВА ДОЩЕЧКА 2

Виконують дівчата від 16 років та молоді жінки протягом трьох днів свят.

Учасники шикуються в колону по четверо й рухаються довкола церкви в такому порядку: перша лінія, пройшовши кілька кроків прямо, стає праворуч, друга – ліворуч, третя – праворуч і т. д. таким чином ніби утворюючи імпровізовані «перила». Коли пройде остання лінія, перша знов проходить вперед, за нею друга і т. д. Гра триває доти, доки учасники не прийдуть на те саме місце, звідки починали. Протягом гри весь час виконують гаївки.

ГАЇВКА «Вербовая дощечка»

Вербовая дощечка, дощечка.
Ходить по ній Настечка, Настечка.
На всі боки гледіла, гледіла,
Звідки милий над'їде, над'їде.
Привезе ми чобітки, чобітки,
Золотії підківки, підківки.
Чобітками шуміти, шуміти,
Підківками дзвеніти, дзвеніти.
– Що'с, Настечко, гадала, гадала,
Як діброва палала, палала?
– Я гадала гасити, гасити,
Горшком воду носити, носити.
Горшком воду носила, носила.
Дібровоньку гасила, гасила.

ХВІСТ

Хлопчача гра. Граються юнаки та молоді ґазди на третій день свят.

Учасники стають в колону і ловлять одне одного за пояс. Ведучий деякий час біжить прямо, тягнучи всіх за собою, потім робить різкий поворот, стараючись гілкою дістати останнього учасника в колоні. При цьому всі голосно кричать «Замети хвіст!» і тупають ногами.

СЛИВКА, АБО «КРИВИЙ ТАНЕЦЬ»

Виконують хлопці і дівчата від 16 років та молоді ґазди з ґаздинями на третій день свят.

Учасники утворюють коло. В трьох місцях стає три пари учасниць, так званих «сливок». Ведуча, рухаючись за сонцем поміж тих трьох пар, заводить «сливку». Крім того, вся «сливка» рухається довкола церкви, поки не прийде на те місце, звідки починалася. Учасники весь час співають гаївки.

Зібрала Надія ГАРІДЖУК

(Далі буде)

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

ВІД МАТЕРІ-ЗАРОБІТЧАНКИ

Простіть мені, діти, що в далекі світи
На хліб я пішла заробляти,
У гості не можу до вас я прийти,
Щоб ласку свою вам віддати.

Я, діточки, вас усім серцем люблю,
З думками про вас засинаю,
Та гріш заробити у рідним краю
Можливості й досі не маю.

Щоб дати освіту і вивчити вас,
Пристойно усіх зодягнути,
Я змушена жити далеко від вас,
Щоб вам якийсь гріш роздобути.

У служниці я записала себе,
Я – матінка ваша далека,
Та сили ніякі не змусять мене
Забути той край, де лелека

У дзьобі приносить в сповитку дітей,
І вас він приніс в нашу хату,
Не було тоді більш щасливих людей,
Ніж ми були разом із татом.

І ось ви вже виросли, діти мої,
До школи ходити почали,
Зарібниця-мама працює всі дні,
Щоб діти нестатків не знали.

Нелегко живеться нам тут, в чужині,
Та вірим: завжди так не буде,
Поплатна робота на рідній землі
Знайдеться для матері всюди.

Ярослава ЛЕВИЦЬКА

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

квітень

(Закінчення. Поч. у № 10)

23 КВІТНЯ

135 років від дня народження **Модеста Сосенка** (1875–1920), українського художника, уродженця с. Пороги Богородчанського району.

25 КВІТНЯ

105 років від дня народження **Дарії Столярчук** (Ярославської) (1905–1982), письменниці, журналістки, уродженки м. Станиславів.

26 КВІТНЯ

95 років від дня народження **Зенона Городиського** (1915–2002), громадського діяча, доктора права, учасника похідних груп ОУН (м), уродженця с. Семаківці Коломийського району.

95 років від дня народження **Михайла Лози** (1915–1994), педагога, вчителя української мови й літератури в Косові, автора наукової праці «Гуцульщина в науковій літературі».

95 років від дня народження **Віталія Смоляка** (1915–1982), українського режисера й актора, який в 1947–1955 і 1968–1975 працював в Івано-Франківську.

29 КВІТНЯ

135 років від дня народження **Івана Петрушевича** (1875–1950), кооперативного і громадського діяча, уродженця с-ща Єзупіль Тисменицького району.

95 років з дня початку героїчних боїв УСС на г. Маківка (1915), в яких брали участь сотні О. Букшованого, Р. Дудинського та інших, де були вбиті 42 і поранені 76 стрільців.

30 КВІТНЯ

55 років від дня народження **Євгена Боднаренка** (1955), композитора, уродженця м. Коломия.

Підготував Петро АРСЕНИЧ